

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukes Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Lesner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroy & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o colonă 6 or.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.

RECLAME pe pagina a 8-a o
seriă 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U I L X I I

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea. Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 31.

Brașov, Joi 11 (23) Februarie.

1899.

Fi-va vre-o schimbare?

Tôte foile din monarhia se ocu-
pă de desnodământul, ce a ince-
put să-l ia criza unghurească în urma
dimisiunii cabinetului Banffy.

Toți se întreabă, decă misiunea
incredințată lui Coloman Szell, de-a
forma noul ministeriu, este numai
un expedient pentru a eși din im-
pas și a face cu puțință reîntrarea
în văgășele normale parlamentare,
prin realizarea compromisului cu o-
poziția, ori că însemnă mai mult.

A doua întrebare este: ce se
pöte aștepta în cazul din urmă? In-
semna-va öre debutul lui Coloman
Szell ca ministru-președinte o schim-
bare cel puțin în ce privește gru-
parea partidelor, cari stau pe basa
pactului dualist dela 1867, ori chiar
o schimbare a sistemului de gu-
vernare?

Scim, că matadorii opoziției
accentuau mereu la tôte ocaziunile,
că ținta lor este nu numai de-a sili
pe Banffy să se retragă, ci de-a face
să cadă și „sistemul“ lui. Apponyi
a explicat odată, ce înțelege sub
acest sistem și ceea ce a dis se pöte
resuma în câte-va cuvinte. E vorba
de-a înfrânge puterea consorțiului,
care a dirijat până acum în mod
absolut partida dela putere și cu ea
țera întrégă. Adecă să cadă prepo-
tența clicei Tisza-Banffy, ca să se
pötă largi consorțiul, intrând în el
și Apponyi cu ai săi.

Acésta ar fi așa disa „fusiune“,
de care, se vede, li-e gröză celor
din vechia „protipendadă“ tiszaiată.
Ei, deși au vëdüt din capul locului
cu ochi rëi chëmăarea lui Szell în
conchiilor Corönei, ca om privat ne-
responsabil, alături cu ministrii res-
ponsabili, sunt gata să-l ridice acum
în slavă și să-l aclame cu aceeași
însuflețire, cu care aclamau odini-
öră pe Tisza și mai în urmă pe
Banffy, numai ca să rămână situa-
țiunea partidei liberale neschimbată
și să se delătore posibilitatea unei

fusiunii cu partida „națională“ appo-
nyistă.

Vechia gardă a hahamului par-
tidei „liberale“, Coloman Tisza, pune
acum tôte în mișcare spre a lăți
părerea, că membrii cabinetului
Banffy își vor pëstra portofoliurile
și mai departe sub noul ministru-
președinte, că nu se va face nici o
schimbare în situațiunea partidului,
ci totul se va reduce la faptul, că
Szell, ca unul, care este persönă
grată înaintea opoziției, va încheia
compromisul cu ea. Numai atunci,
spun ei, va sosi momentul, când va
fi primită dimisiunea cabinetului
Banffy și Szell va fi însărcinat și
formal cu componerea cabinetului.
Dorința, ca să rămână în acest ca-
binet, afară de Banffy, tötii membrii
ceilalți, e întemeiată pe altă dorință,
ca adecă printr'asta să se facă impo-
sibilă o fusiune.

Ëtă dër de ce se tem „proti-
pendații“ liberali, étă ce opoziționa-
lii stăruesc să împedecă cu ori-ce
preț, susținnd, că Szell a primit în-
sărcinarea, de-a forma cabinetul, re-
servându-și mână liberă. De pe acum
foile opoziționale sciu să spună ca
sigur, că în cabinetul lui Szell nu
va rămâne dintre ministrii de până
acuma, decât cel de honveđi, minist-
trul a latere și ministrul croat; sciu
să spună, că se va face o mare
schimbare în șirurile secretarilor de
stat și între fișpani cu acésta oca-
siune.

Mai susțin foile opoziționale, și
se confirmă și din partea celorlalte,
că Banffy a propus ca succesör al său
numai și numai pe ministrul de hon-
veđi Fejérvary. Printr'asta Banffy
se fi voit a împedecă cu ori-ce preț
venirea la cârmă a lui Szell. Töte
numai pentru a zădărnici planul fu-
siunii dintre partide.

Clica protipendiștilor luptă așa-
dër pe viéță pe mörte pentru a-și
susține influența în partid și a îm-
pedecă metamorfosa lui. Opoziți-
unea, susținută încât-va și de disi-
denții liberali, se silesce în tot chi-

pul să spargă falanga tiszaiată, cre-
dënd, că astfel va puté a face să
cadă și sistemul numit al lui Tisza-
Banffy, care a domnit până acum.

Este decı, bine înțeles, mare
deosebire între schimbarea de sis-
tem, ce o doresc partidele opozițio-
nale maghiare, și între ceea, ce ne
închipuim noi sub o schimbare a
sistemului de guvernare. Öre să se fi
gândit Szell vre-odată la un astfel
de reviriment, care să facă posibilă
cu timpul introducerea unui regim de
dreptate și de libertate?

Politica națională a lui Banffy.

In nr. dela 21 l. c. al lui „Magyaror-
szág“, faimosul D. Pázmándy — care numai
dilele trecute a cădüt la alegerea de depu-
tat din Clușiü față cu br. Feilitzsch, o rudă
a lui Banffy — publică sub titlul de mai
sus un articol, în care se ocupă cu așa nu-
mita „politică națională“ a fostului minis-
tru președinte.

Pázmándy purcede din formula mai
nouă: „cel mai maghiar și mai național guvern“,
ce br. Podmaniczky a iscodit'o mai întâiu
pentru a caracteriza guvernul lui Banffy.
In fața acestor „magice“ cuvinte, Pázmándy
dïce, că decă așa ar fi, Maghiarii altfel
și-ar lua rămas bun dela el. Inș nu este
așa, continuă, căci deși br. Banffy a accen-
tuit adeseori, cât de mare Maghiar este
el și cum idealul său este statul național,
totuși n'a lucrat, pe cum a dis. „S'a vestit
ca un mare sdrobitor de naționalități și a
promis, că va înghiți un Valah de dejun și
un Sas de cină. Töte acestea inș n'au fost
decăt bombasticisme“.

Pázmándy inșiră apoi pëcatele lui
Banffy față cu Maghiarii, arătând, că „sta-
tul național maghiar“ a vrut să-l creeze
prin subminarea constituției, prin starea
ex lex, prin umilirea față cu Viena etc.
Spune mai departe, că Banffy și-a recăști-
gat renumele de „mare Maghiar“ prin asu-
prirea Românilor dela Năseud și a Sașilor
dela Bistriță, pe timpul fișpaniei sale. In-
dată-ce a ajuns ministru-președinte, s'a nă-
pustit și asupra Maghiarilor. El a devenit
un Hanibal fin de siècle, care totdeuna tre-
buia să lovescă pe cineva.

Când Banffy a ajuns ministru-preșe-
dinte — continuă Pázmándy — mare füt
spaima între naționalități. Memorandiștii
gândeau, că a sosit öra socotelii; deputații
sași s'au pregătit a eși din majoritate; Sërbii
își temeau patriarhatul; Slovaci din Tu-
roț-St.-Mărtin se pregăteau a emigra la
Praga. Banffy a și organizat în Buda o
așa numită secțiă pentru naționalități, în
fruntea căreia a pus un procuror de
stat, care s'a distins în Ardeal, și ca sfă-
tuitor pe un brav profesor, care odiniöră
a învățat limba maghiară în Bucuresci.
Amëndoi erau ömeni de specialitate, bunți
patrioți, cunoscătorii ex asse ai raporturilor
nöstre de naționalitate rușinoase. Jeszenszky
avea planuri mari, cum ar trebui creat în
fine statul național maghiar; a și încercat
și a luat mësuri în direcția acésta. Inș
rezultatul apröpe nimic. Sub Banffy ces-
tiunea naționalităților n'a mers înainte nici
c'o iotă. Și astăđi suntem departe de statul
național, ca Măcăul de Ierusalim.

Conjurațiunea română — dïce autorul
articulului — merge ca și mai înainte, dör'
tonul e puțin mai timpit momentan, cu-
prinsul inșă a rămas același. Ce folosesc
eliminarea unui domn Bolcaș? din scölele
superiöre unghuresci, când cresci anual în
scölele medii 1700 de Bolcaș? Institu-
tele romănesci de banți se sporesc întruna;
proprietarii maghiari din Ardeal sunt sis-
tematic expropriati; cu capitale din Ro-
mânia se înființeză prăvălii, din ale căror
venite grase se acoper cheltuelile agitați-
unei. Töte acestea i-le-au spus Jeszenszky și
Jancso de sute de ori lui Banffy — el
inș nu făcea, decât să-și resucöscă musteța.

In fine Pázmándy, după-ce inșiră töte
aceste pëcate ale lui Banffy, dïce, că to-
tuși a făcut ceva: a adus legea despre
maghiarisarea numelor de localități. Dër
legea acésta nu e executată. Banffy a
suferit, ca legea sancționată să fi pusă la
o parte. Ministeriu comun de reboșoi nu
vré, ca din Hermanstadt să fie Nagy-Sze-
ben, din Steinamanger Szombathely. Și
energicul bărbat, eroicul Maghiar, naționalul
Robinetti a făcut frumos „stânğa 'mprejur“
dinaintea cătanelor austriace. Statua lui
Hentzi a dus'o de pe piața sf. George, pen-
tru-ca s'o ridice din nou înaintea scölei de
cadeți din Buda. Așa a făcut el în tötă

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Italienii.

— Fine.* —

In proporția, în care neîndemânarea
externă dispore, ér omul dispune mai li-
ber de materialul pentru încorporarea as-
pirărilor sale intelectuale, consciința reli-
giöasă devine și ea mai liberă și perfec-
țiunea artistică este tot-odată o desrobire
intelectuală. Artiștii cei mari din Italia au
făcut tot atât pentru desrobirea și inain-
tarea lumii, cât și reformatorii din Germa-
nia. Până când acele chipuri vechi, po-
somorite ale lui Dumneđu și ale Sfinților
au putut să atragă inimele credincioșilor,
până când arta nu a ajuns să fie mai în-
demănată în manifestarea externă, până
atunci însuși spiritul se dovedea strimtorat
și subjugat. Libertatea în artă s'a desvol-
tat în aceeași măsură cu libertatea în idei,

și una a fost condiția celei-lalte. Numai
după-ce ömenii au simțit érași plăcere pen-
tru arta liberă, au devenit și capabili de-a
pricepe clasicitatea antică, de a-se bucura
de ea și de-a lucra în sensul ei mai de-
parte. Fără de acésta recepție a vechei
literaturii classice, reformațiunea ar fi ră-
mas o simplă schismă bisericească, precum
a fost mișcarea Hussiților. Dër când inte-
resul deșteptat pentru tötă aspirarea mai
liberă a spiritelor s'a putut împreuna și s'a
împreunat în fapt cu inițiativa lui Luther,
reformațiunea a devenit stindardul pentru
progresul cultural de atunci încöce. Prin
urmare raportul artelor și al sciinței cu re-
ligia nu era nici-decum în vremea de a-
tunci, precum își închipuesc unii protes-
tanți, ceva întâmplător și öre-cum mește-
șugit; ci o strinsă legătură firescă le îm-
preuna pe tustrele și numai împreună au
putut înainta spre libertate.

Până la reformațiune Germania și
Italia, aceste țeri odiniöră așa de înfrățite,
au făcut drumul împreună, stând pururea
în contact amical și întregindu-se reciproc.

De atunci încöce s'au despărțit. Italia își
luase artel frumöse în tötă întinderea lor,
ca țintă supremă; pentru Germania elabo-
rarea ideilor a rămas culmea aspirării; Ita-
lia a repudiat mai târziu libertatea sciinței
germane, Germania a repudiat frumöseța
artei italiene, și pe când ast-fel sciința ger-
mană amenința să devie un doctrinarism
sarbăd, sec, lipsit de sucul și de căldura
vieții, arta italiană s'a coborit la o jucărie
frivolă, care deșteptă desgustul ömenilor
cuminte și, înstrăinând-o de religie, o des-
tină numai la desfătarea sensuală, fără spi-
rit și fără cuprins mai temeinic.

Dër cu töte că este așa în timpul de
față (1829), când Italia se află subjugată
sub forma înțepenită a hierarchiei, când
este politicesc condusă de interese străine
și se vede ast-fel oprită dela o participare
mai vie la mișcarea contimporană, totuși
întréga istorie italiană și fiă-care palmă
a pământului acestei țeri ne arată într'un
mod palpabil, că, decă în relațiile politice
situația geografică și climatică a motivat
întêmplările și formațiunile statelor ei și

prin urmare aici natura a biruit pe om,
din contră în artă omul s'a dovedit birui-
torul naturii și a făcut din întréga lui
țără un monument măreț al geniului na-
țional.

Pentru-ca așa ceva să fie cu puțință,
nu este de ajuns, ca din poporul italian să
se fi născut un șir de artiști înzestrați cu
cel mai mare talent, ci a trebuit să existe
și în fiă-care individ al acestei națiuni o
dispoziție pentru plăcerea artistică, facul-
tatea de-a pricepe și de-a respecta frumu-
sul; căci nici odată nu se va produce o
operă de adevărată valöre, decă nu va rës-
punde dorinței unui cerc întins de ömeni,
care să participe ast-fel la înfăptuirea ei.
Inș un popor nu pöte avea acea dispozi-
ție pentru plăcerea artistică, acel sens de-a
cuprinde ideia în formele sensibile, adecă
frumosul, decă întregi clase ale lui sunt
copleșite de munca brutală și lipsite de
ori-ce mișcare grațiosă. Artă este fiica ră-
gazului.

Acest răgaz s'a arătat așa de roditor
în Italia, încât chiar și obișnuitul ogor cu

*) Veđi „Gazeta Transilvaniei“ Nr. 29 a. c.

viața sa. Odinioară ca comisar guvernial, pe lângă asistență de gendarmi a scris pe frontispiciul gimnaziului din Năsăud: „Magyar kir. főgimnázium“, însă tot atunci a ordonat, ca în această școală înființată din fonduri maghiare de stat, să se învețe românește. Aceste două fapte caracterizează pe guvernul Banffy. Nimic maghiar, nimic național n'a fost în el...

Noul ministru-președinte.

(Coloman Szell).

Aseră a sosit Col. Szell din Viena la Budapesta, și cel dintâi lucru i-a fost a intra în contact cu mandatarul opoziției, a li-se recomanda ca ministru-președinte designat de Maj. Sa și a face pașii ulteriori pentru învoială asupra condițiilor de compromis. Numai după-aceia va succeda acesta, urmând formarea cabinetului.

Banffy așa-dér ar fi dispărut deocamdată de pe arena politică. Eri Maj. Sa l'a primit în audiență de adio și i-a dat un forte magulitor autograf, ér unii dic, că a fost distins cu marea cruce a ordinului „Sf. Stefan“.

Oficiosa „N. W. Tyblatt“ vorbind despre noul ministru președinte Col. Szell, dice, că acesta primind grăuna însărcinare, ce i-s'a dat, va forma cabinetul *exclusiv din membrii partidei liberale* și mai mulți membri din guvernul lui Banffy vor rămân și în noul cabinet. Ce privește pactul cu Austria, Szell n'ar avé planuri precise. El a promis, ce-i drept, guvernului austriac, că va face ca dieta ungară se voteze proiectele pactului în forma propusă de el, așa că, decât în Austria pactul va fi introdus pe baza §-lui 14, comunitatea vamală rămâne în formă de alianță până la 1903 cu susținerea principiului, că Ungaria stă pe baza regulării unilaterale. În cas însă de convențiuni cu statele străine, nici Ungariei, nici Austriei nu li este permis a figura separat, ci numai ca factor comun.

Germanii austriaci pun mari speranțe în Szell, dice aceeași foie, că el ca vechiu aderent al partidei lui Deak, nu se va mulțumi, decât în Austria s'ar guverna și mai departe în contra Germanilor.

O altă oficiosa, „Wiener Allg. Zeitung“, despre care se dice, că ar fi organul guvernului Thun, sorie între altele, că retragerea lui Banffy înseamnă o victorie a minorității asupra majorității. În urma evenimentelor mai prospete, Szell a ajuns într-o poziție fatală, și rolul, care l'a jucat el în urmă, nu este prea frumos. Decă ținta lui Szell a fost ca Banffy să fi depărtat și umilit și ca opoziția să fi mai puternică, atunci și-a ajuns ținta.

Firesce, că „fracțiunea războiului“ din partida liberală întâmpină cu neplăcere și consternațiune designarea lui Szell ca ministru-președinte. E vorba, că s'ar fi sfârșit cu prepotența Tiszaștilor și cu domnia lor absolută în partid. Mult se tem ei și de o fusiune cu apponyștii, și acest gând negru

le turbură liniștea zilei și a nopții. Aceștia ar fi dorit, ca monarhul să însărcineze pe br. Fejervary cu formarea noului cabinet, ér că lucrurile nu au eșit după dorința lor, îi face nervoși și gata a vesti în toate părțile, că în contra lui Banffy s'a lucrat de mult pe sub ascuns în Viena, ba că s'ar fi hotărât acolo chiar dismembrarea partidei liberale.

Partidele din opoziție au primit scirea numirii lui Szell cu cea mai mare bucurie și satisfacțiune — căci a cădut omul, care la ultimele alegeri era p'aci să se prăpădescă și din partea căruia multe au suferit. În ridicarea lui Szell pe ruinele lui Banffy, opoziția vede o completă desavuare a regimului Banffy din partea monarhului. Organul partidei populare catolice, „Alkotmány“, se lăgână în credința, că puterea Tiszaștilor s'a prăbușit, că s'a pus capăt domniei minciunii și tirăniei și că căderea lui Banffy înseamnă căderea sistemului. Asemenea crede și „Bud. Hirlap“, însă el află totuși, că numai un pericol s'a înlăturat și că de aici înainte va fi treaba „celor buni“ dintre Maghiari, ca „națiunea“ să resufle pe viitor mai liber și Maghiarii deprimați să se bucure din nou. Privitor la fusiune „B. Hirlap“, care trece ca organ apponyștii dice, că „partida națională“ (apponyștii) nu vré să forțeze fusiunea, ci o privește ca pe un roib, care trebuie lăsat încă să pască în érba primăverii, înainte de ai pune frél în gură.

Vom vedé în ce chip va scii Col. Szell să satisfacă dorințelor multiple și varii ale „patrioților“ înșghebați în partid.

Mișcarea țărănească în România.

București, 7 (19) Februarie.

Aseră s'a terminat desbaterea asupra interpelației d-nului Morțun, care a durat patru zile. Voiți să completez acum pe scurt raportul meu privitor la această discuțiune.

În ședința dela 4 (16) Februarie, precum șcim, a luat cuvântul cel din urmă d-l Tache Ionescu. D-sa declară înainte de toate, că nu conservatorii sunt autorii scriilor mult esagerate publicate în ziarele străine, — scrii, pe care le desapróbă; mai departe dice, că nu conservatorii s'au unit cu radicalii, ci radicalii au intrat în partidul conservator, creșdend, că aici își vor pute profesa mai bine, ca ori și unde, ideile lor. Întrébă apoi: ce întâmplare însemnată s'a petrecut, care să fi înlesnit scriștilor să găsească teren pentru propaganda lor la sate? Acea întâmplare, dice d-l Ionescu, a fost conlucurarea scriștilor cu guvernul la alegerile ultime comunale din Noemvre 1898. Acestă alință între guvern și scriștii a făcut, ca ziarele liberale să-i ridice pe aceștia din urmă în slavă. La rândul lor scriștii s'au profitat de moment, ca să începă o propagandă la sate și să aducă lucrurile aci, unde sunt. Nu vré să credă, că decât

guvernul ar fi prevădut consecențele, s'ar fi unit cu scriștii. Toleranța guvernului însă a dat de fapt nascere mișcării agrare de adf. Vădend situația amenințătoare, guvernul a fost forțat a interveni, și noi, dice oratorul, nu putem, decât să aprobăm energia și măsurile de ordine, ce le-a luat. Situațiunea gravă ce există în aceste momente prin satele din Oltenia, a produs'o, dice vorbitorul, numai simțul de ură, căci numai ura în contra conservatorilor a împins pe guvern și la această alianță cu scriștii.

În ședința următoare, dela 5 (17) Febr. mai întâit deputatul Dobrescu-Argeș a anunțat o interpelare tot cu privire la mișcarea agrară, ér deputatul Politimos întrébă guvernul, de ce nu espulsază pe toți scriștii străini, cari fac o politică amenințătoare pentru țără și al căror șef este d-l Morțun. — Camera continuă apoi discuțiunea la ordinea zilei.

D-l P. S. Aurelian: Pentru prima-ora poporațiunea rurală s'a rescultat la 1888. Guvernul de atunci n'a făcut o anchetă serioasă pentru a se studia adevăratele cauze ale mișcării agrare. De obicei instigatorii esploatează nevoile țeranilor și faptul, că sunt réu administrați. Și administrația noastră lasă în adevér de dorit. Ministrul de iuterne a afirmat la început, că nici o grupare politică séu socială n'a provocat agitațiile; în urmă după ce s'a informat, a declarat, că singurii vinovați sunt scriștii. Înainte de-a se stabili însă rezultatul definitiv de cătră o anchetă administrativă și judiciară, e imposibil de-a se determina responsabilitățile.

Oratorul, continuând dice, că nu pôte admite, că guvernul a încheiat o alianță cu scriștii. E adevérat, că în unele orașe interesele locale au făcut pe anumiți tineri liberali să primescă concursul scriștilor. D-sa condamnă însă acest gen de colaborare, care produce turburare în spiritele Românilor. În ce privește nemulțumirile dintre țeranii, ele se datoresc ambelor partide istorice, cari se arată nepăsătoare față de îmbunătățirile stărei materiale și morale a țeranului. Întru cât pentru propaganda socialistă la sate, d-l Aurelian dice, că țeranul român nu pôte deveni nici-odată socialist. Dér nu socialism vor să facă ei în satele noastre, ci o agitațiune periculoasă.

Se miră, că autoritățile au permis străinilor de-a funda un club socialist în București. Agitațiile lor trebuie să ne deschidă ochii și să ne facă să nu mai luăm socialismul în zeflemea. Trebuie să-l studiam serios, pentru-ca să-l putem combate și mai serios, căci nu e glumă, când numai în București sunt înscrisi în club 800 de scriști. Făcend apoi istoricul socialismului, constată, ca astăzi această formațiune nu mai are un caracter politic, pentru-că cantă a se alia cu partidele dela guvern. Datoria guvernului este de a desarma socialismul. D-l Aurelian însă e de părere, că în combaterea lui să nu se întrebunțeze măsuri violente.

Urmând deputatul guvernamental Mateiu Corbescu, care susține, că nici o alianță nu există între scriștii și guvern, că cauza mișcării agrare e ignoranța poporațiunii rurale și răspunderea este a claselor dirigente; apăra apoi pe d-l Sturdza contra tuturor acușățiunilor, și încheiă lăudând atitudinea partidului liberal, căruia, dice, nu i-se pôte imputa de-a fi tolerat agitațiunea în țără.

D-l ministru-președinte Sturdza: După atacurile în contra guvernului vin acum însinuările. Discuția a fost provocată de d-l Morțun, care a avut un asociat, pe d-l Tache Ionescu. Vorbesce de răscólele dela 1888, ai căror autori au rămas ascunși. Mișcarea de adf a fost făcută de clubul socialist, cu scop de a-și pregăti un teren favorabil pentru viitoare alegeri parlamentare, ce se vor face în anul acesta, terminându-se periodul legislativ. Procederea scriștilor o declară de nepatriotică și păgubitoare. Guvernul, dice, n'a făcut nici o alianță cu scriștii. Între scriștii și liberali este o prăpastia, fiind-că liberalii sunt naționaliști, ér scriștii sunt cosmopoliti. Cetesce nisce broșuri socialiste și

arată din ele părțile subversive și scopul, ce-l urmăresc scriștii prin acele broșuri. Turburările iscate sunt o dovadă. Din norocire însă s'a putut susține liniștea pretutindeni, fără a întrebunța forță armată. Reamintesc dezvoltarea cestiunei țărănești și improprietărea țeranilor la 1864. prin care 400,000 de țeranii au devenit proprietari pe mai mult de un milion și jumătate hectare de pământ. Dela 1880 până adf statul a vëndut din domeniile sale 750,000 de hectare la 150,000 țeranii. Cifrele acestea representă trei părți din poporația rurală și din pământul cultivabil. Și mai înainte țeranimea avea nevoi de revindicat, dér nu proceda așa, cum vor adf scriștii. Plângerile țeranilor privesc abuzurile, cari nu se pot tăgădui, dér nu-i nevoiă ca țeranii să fi răsculați prin agenți ai internaționalei, pentru a-se delătura aceste abuzuri. România are instituțiunii forte liberale, ér constituțiua nu permite, ca Români și cu atât mai puțin, ca străinii să abuzeze de ea. De aceea guvernul a făcut câte-va espulsări de străini, pe cari i-a cunoscut ca cei mai periculoși agenți provocatori. N'au fost espulsați însă, decât 9 indiviți. Arată, că numărul Evreilor s'a mărit prin imigrări, și dice, că în contra acestor imigrări guvernul va trebui să ia măsuri. În fine apselază la scriștii, ca să se lase de utopiile și de nisuințele lor periculoase, și la toate partidele române, ca să se străduescă a face să inceteze nemulțumirile țeranilor. Încheiă citând sentința romană: *Salus reipublicae suprema lex.*

Cerându-se închiderea discuțiunii, d-l Fleva protestază și cere cuvântul în contra închiderii. Fiind însă 7 ore séra, discuțiunea se amână pe ziua următoare.

În ședința de eri, Sâmbătă, d-l Fleva a vorbit în contra închiderii discuțiunii asupra interpelației d-lui Morțun, arătând, că e o cestiune de dreptate de-a se lăsa să vorbescă și deputații asociați la amintita interpelare.

Votându-se însă asupra închiderii discuțiunii, acesta s'a primit cu 84 voturi contra 39.

Atunci deputații, cari prin acest vot și-au perdut dreptul de-a mai vorbi, au adresat unul după altul trei noue interpelări guvernului. D-l Delavrancea interpelază asupra diferitelor fapte întâmplare cu ocașiunea răscólelor sătesci. D-l Fleva interpelază asupra cauzelor răscólelor țărănești și întrébă, decât în urma măsurilor luate de guvern mai sunt garantate libertățile publice? — D-l Ionel Grădișteanu întrébă în fine guvernul, decât crede, că în urma alianței sale cu scriștii mai are autoritatea necesară, ca să pótă conduce țără? — Tóte aceste interpelări au fost puse la ordinea zilei după terminul reglementar de trei zile.

Ast-fel s'a terminat această importantă discuțiune, despre care m'am încercat a vă da în scurt o icónă în cele premergătoare.

SCRIRILE DILEI.

10 (22) Februarie.

Colecta pentru monumentul lui Șaguna. Cetim în „Telegr. Rom.“: Din mai multe comune ni-se scrie, că autoritățile civile din comitatul Hunedórei, au citat la sine pe preoții, ori episcopii bisericeii și i au pedepsit în bani, pentru-că au făcut în comunele lor colecte în favorul fondului pentru ridicarea unui monument marlei Șaguna. La tot cazul purcederea autorităților civile este incorectă, căci organele bis. au executat numai ordinul superiorității bisericești emis în acest obiect; decî îndreptățirea acestei superiorități de-a întreprinde colecte trebuie constatată. Noi avem informațiunii, că s'au făcut de Ven. Consistor și rapórtre oficiale în această cauză, și că Consistoriul a întervenit imediat la locurile competente pentru regularea cestiunii. Să sperăm, că rezultatul întervenirii va fi favorabil.

Un dar dubios. Ministrul unguresc de agricultură printro hartiă adresată Consistorului noastre aduce la cunoștința acestora, că dorind a veni în ajutorul cultiva-

șirele lui de arbori, cu tufișul lui de trestie și ghihrandele lui de viță, chiar și obișnuita ogradă a țeranului cu hambarele lui deschise aședate ca pe colóne, cu frumosul acoperiș oblu al casei de locuit, chiar și portul celei mai de rând femei de la țără cu nimerita compunere a colorilor și cu simpla și grațioasă aședare a părului pe cap, se pot invoca drept dovada deosebitului simț artistic al întregii națiuni.

Dér cine ar pute să descrie strălucita privelisce peste acel oraș al artelor din Toscana și din lume, peste Florența și peste grădina încunjurimilor ei? Cine ar pute zugrăvi mărginirile ei, de unde ne suride Fiesole cu turnurile vesele până unde se înalță umerii albaștri ai dealurilor Luchezhe pe fundul auriu al cerului dela apus: cum aici tóte, tóte pórte urmele lucrării de mii de ani a unor ómeni plini de cel mai viu spirit! Precum flórea de nufér se înalță peste oglinda lacului, așa stă pe acest pământ încântător mai încântătórea Florență cu nemuritorile ei lucrări de artă, cu bogățiile ei nesfârșite. Dela îndrăsnetul

turn aerian al Palatului, care se urcă la cer cu un catarg subțire, până la măréța cupolă a catedralei, minunea creată de Brunelleschi; dela vechia casă a nobililor Spini până la cel mai grandios palat ce l'a văcut lumea, Palazzo Pitti; dela grădina mănăstirii Franciscanilor până la admirabilele Cascine: tóte sunt de-o nepilduită grație și strălucire; fie-ce uliță din Florența e o comóră pentru artă; zidurile Florenței, ca potirul unei flori, cuprind înflorirea frumuseței create de spiritul omenesc.

Și acesta este numai unul și cel mai scump giuvaer al diademei, cu care poporul italian a împodobit pământul. Cu tóte că nici un altui nu i-se pôte asemăna pe deplin, splendórea lui mai că dispăre în mulțimea celor ce-l încunjură, care și ele strălucesc fiă-care în propria sa lumină. Trebuie să fiă cine-va forte sérac cu duhul, séu forte slab de ánger pentru a nu cunoșce mărirea Italiei și valórea deosebită a Italianilor, realizată în istorie.

torilor de vii și mai ales a proprietarilor mai micți de vii băntuite de filoxeră, a dispus a-se lucra prin bărbați de specialitate un manual, în care s' se arate cele ce un cultivator de vii trebuie să știe pentru a-și apăra viia. Manualul e scris într'un limbaj simplu și ușor de înțeles, având și 143 chipuri explicative. Pentru ca învățăturile cuprinse în acest manual să străbată cât mai adânc în straturile poporului, ministrul apellază la ajutorul preoților și învățătorilor, pe cari îi găsește ca cei mai apți pentru această și le oferă totodată manualul gratuit, având de a-l cere, fiă și numai printr'o simplă cartă postală, dela secțiunea de vieri a ministerului r. u. de agricultură din Budapesta („A földmívelésügyi m. kir. ministerium szőlészeti osztályához, Budapestén.”) — Lucrul ar fi bun și folositor, dacă prin el nu s' ar urmări și scopuri de maghiarizare. Dacă d-l ministru găsește de astă-dată, că și mult persecuții și neîndreptății noștri preoți și învățători sunt „buni de ceva trebă”, atunci pentru ce nu ține seamă și de trebuințele și așteptările lor? Pentru ce nu a dispus a se tipări manualul din cestiune și în limba română, că doră și Românii, ca cetățeni contribuitori ai statului, ar merită să se aducă atâta „jertfă” pentru ei? Prin răspândirea de asemenea cărți „gratuite” printre preoții, învățătorii și poporul nostru, ministrul, se vede, intenționează a face în primul loc serviciu maghiarizării, er nu cauze economice a poporului nostru, căruia i-s' ar pute ajuta numai prin răspândirea învățăturilor în limba maternă a lui.

Adunarea națională cretană. O telegramă din Canea anunță, că prințul George a deschis alaltăieri adunarea națională în prezența corpului consular și a șefilor autorităților politice. El a făcut cunoscut planul constituțiunii cretane.

Nichita și regele Serbiei. Un fel de conflict diplomatic s'a iscat între Muntenegru și Serbia. Agentul diplomatic sârbesc din Cetinje, locotenentul Masine, a primit ordin să părăsească îndată capitala montenegrină. Causa se ține a fi, că oficiosa „Cernagorica” a publicat un articol, care injură dinastia Obrenovicilor, numindu-o vândătoare a Serbiei.

Teatru german. Aseră s'a dat clasică tragediă de Grillparzer „Medea”. D-ra Bărsescu a fost sublimă și admirabilă ca Medea. Publicul i-a făcut cele mai căldurose ovaiuni, rechiământu-o neîntrerupt între aplauze frenetice. La finalul actului I i-s'a oferit artistei un prea frumos coș cu flori din partea damelor române.

Ați se va reprezenta drama „Dama cu cameliile”.

Concert în Hunedóra. Corul vocal al bisericii române gr. or. susținut de Reuniunea femeilor române gr. or. din Hunedóra, invită la concertul, care se va aranja în Hunedóra Sâmbătă în 4 Martie n. c. Inceputul la 7 $\frac{1}{2}$ s'era. Intrarea: de persoană 60 cr., de familie 1 fl. 20 cr. Suprasolviile se primesc cu mulțămîță și se vor chita pe cale diaristică. Venitul curat e destinat pentru edificarea unui cor în biserică gr. or. din Hunedóra.

Program. 1. „Sum vânător”, cor bărbătesc; 2. „Cucule cu penă sură”, cor bărb. de G. Dima. 3. „Vino lele”, cor bărb. de I. Vidu. 4. „Fosta'i lele”, cor bărb. de M. Sicescu-Popovici. 5. „Tot 'ți-am dîs mândro”, cor bărb. de T. Popovici. 6. „Era noptea 'ntunecată”, cor bărb. de G. Dima. 7. „Fôie verde de trifoi”, cor bărb. de T. Popovici. 8. „Marșul cântăreților”, cor bărb. de C. Porumbescu. — După producțiune urmază dans.

Diarist expulsat. Din Paris se anunță, că Dr. Bartolomeu Frischauer, corespondentul lui „Neue fr. Presse” în Paris, a fost expulsat din Franța.

Mușcătura de șerpe. Din Cașovia se știe, că un individ din Göncz cu numele Stef. Selig, fû mușcat primejdios de câtră un șerpe când trecea printr'o pădure câtră Cașovia. În pădurea acosta el și-a

făcut foc, ca să se încălzească, și când focul ardea deja se puse la odihnă. Abia însă pauză câte-va secunde și etă că observă, că în straița ce o aședă alături, se mișcă ceva. Omul curios își vîri mâna în straița, însă ș'o scose repede. Când colo, ce să vești: un șerpe i-se încolăcise pe braț și-l mușcă. Selig își scutură puternic brațul și șerpele cădend dispărî ca fulgerul în tufiș. Nenorocitul grăbi la Cașovia, unde se căută prin medic, care declară, că mușcătura e atât de veninosa, încât trebuie să i se amputeze brațul. Nenorocirea a dat peste el așa, că în locul unde Selig a făcut foc, șerpele își durmia ascuns sub pământ somnul de iernă, din care spăriat s'a refugiat în straița.

Armenii și Românii din Gherla.

Gherla, Februarie 1899.

Onorată Redacțiune! În corespondența mea primă din anul acesta, am fost schițat pe scurt orașul Gherla, situat pe malul drept al Someșului mic, aproape de rămășițele vechii cetăți romane Napoca.

De unde și-a luat numirea românească Gherla, nu se știe cu siguranță, ci se poate s'o fi luat dela „gârlă”, fiind-că orașul este situat lângă un ram al Someșului, care poartă numirea de „gârlă”. Originea orașului nu dată de mult, ci numai din anul 1738. Armenii au locuit mai înainte în Moldova, și în secolul al 17-lea, implicați fiind și ei în răscoala îndreptată contra principelui Moldovei, s'au refugiat în Ardeal, unde cumpărând teritorii au întemeiat mai târziu orașe. Cum-că ei au locuit mai înainte în Moldova, se vede și de-acolo, că cei mai mulți poartă nume de familie românești, primindu-le ca poreclă dela Români. Așa sunt familii, cari poartă numele: *Kabdebo*—cap de bou, *Patrubani*—patru bani, *Placintar*, *Esztegar*—stegar, *Belciug*, *Buzescu*, *Negrățiu*, *Covrig*, *Verzar* etc.

Când au venit Armenii din Moldova, de bună seamă au fost romanizați. Astăzi însă sunt mari Maghiari făcuți, er nu născuți, și încă mulți din ei plini de ură față de Români și gata a-le face rău, unde și când li-se dă ocaziune. Așa, între altele, și ei sunt mari sprijinitori ai maghiarizării. Dér astăzi, cum sunt din firea lor, ei nu se mărginesc numai la punga lor, ci se întind și la punga Românilor. Căci, spre a da ajutor *Kulturregyletului ardelenes*, reprezentanța orașului a adus conclud să taxeze în favorul *Kulturregyletului pe tot omul, care vinde vre-o vită și face bilet* (pașaport de vită) *în zilele de mărturie și la tergurile de țară din Gherla*. Și, cum ținutul din jurul Gherlei este aproape curat românesc, Armenii sprijinesc această societate de maghiarizare din sudorea Românilor cu câte 3—4 cr. la fiă-care cas de vindere. Și această taxare dură de un bun șir de ani, fără ca vre-un Român să-și ridice vocea de protestare în adunările reprezentanței orașenești în contra acestui abus, acestei nedreptăți, ce o face orașul Gherla cu poporul român din oraș și jur.

Armenii sunt avuți, căci până acuma comerțul a fost exclusiv în mâna lor. Ei au biserică frumoasă, au orfanotrofiu cu fundațiune mare, în care se întrețin mulți orfanii. Au spital fundațional și alte instituții întemeiate de oameni bogați de ai lor; ei au multe de tot, dér decât mă întreb, că ce avem noi Românii, băștinașii țării, mi-e rușine a-o spune, că noi nu avem nici barem o biserică cum s'ar cuveni la un oraș și cum ar trebui să fiă la o episcopie. În Gherla însă ar pute să fiă biserică românească mare și frumoasă, decât episcopii, cari s'au peronat pe scaunul episcopesc din Gherla, ar fi avut mai multă încredere în vitalitatea poporului lor credincios, decât în bunăvoința guvernelor ungurești.

Încă primului episcop de piă memoria Ioan Alexi i-a făcut propunere bunul Român Mihaiu Bohățel, pe când era vice-comite în comitatul acesta sub Nemți, să ceară episcopul sprijinul credincioșilor din diecesă, pentru edificarea bisericii catedrale, er densusul cu populațiunea română din comitat va presta tot materialul: piatră,

cărămidă, prund, lemn, și va presta lucrul cu jugul și cu palma, până se va termina zidirea bisericii. Însă episcopul nu a voit să primescă acest ofert, sub cuvânt, că este îndatorat guvernul țării să ridice biserică catedrală.

Guvernul țării însă nu a ridicat biserică românească nici sub episcopii următorii, așa că și astăzi biserică episcopiei este o capelă mică, întocmită dint'o casă privată spre acel scop, fără însă de-a corespunde menirii, căci neputend încăpe de-odată la serviciul divin clericii cu clerul gremial și cu junimea studiosă și publicul laic, serviciul divin trebuie să se facă în două rânduri, odată pentru unii, apoi pentru ceilalți. Er preparanții ascultă serviciul divin în biserică parochială din suburbiul numit „Candia”; și acosta e o biserică scundă, strimă și necorespunzătoare numelui de „biserică catedrală”. Dér parochienii din Gherla au cumpărat un intravilan frumos și spațios în strada a treia și au adunat și o sumă frumoasă spre scopul ridicării unei biserici noi și spre ținta acosta lucră cu zel atât d-l protopop al Gherlei Al. Lemeni, cât și d-l Martin Câmpian zelosul curator primar, d-l Ioan Hossu măestru rotar, d-l Ilie Banda friser, și alții.

Dela parochienii ar pute lua învățătură și guvernul diecesei, ca să se suflice și să facă din puterile sale, și să nu aștepte dela guvernul țării bunăvoință, căci mai curend ar ridica biserică catedrală din sărăcia poporului nostru, decât ar apela la sprijinul lui, decât din grația guvernului maghiar, mașter pentru noi Românii, deși guvernul maghiar ar fi dator să o facă acosta, căci multe milioane se adună în visteria statului din sudorea Românilor.

Inoheii pentru astă-dată, rămânend dator să continuez cu înșirarea observațiilor mele de astă-dată.

Corespondentul.

Englesii în Sudan.

De când a ocupat *Kitchener* pașadatul și mai ales de când s'a publicat învoiala cu privire la Sudan, Englesii nu întârzie nici un moment a se apuca de aranjarea noii proprietăți.

După-ce s'a finit expediția victorioasă, au plecat din Londra o mulțime de ingineri, au măsurat pământul și apele Sudanului și au pregătit planuri și schițe geometrice. Opera civilizatorică au început-o mai întâi Englesii de-alungul Nilului, cu ținta de a face pământul productiv și a regula cursul apelor. Lângă *Assuan* de pildă, inginerul *Aird* vră să ridice un zăgaz uriaș pentru o ramură a Nilului, cu scop de a mijloci, ca apa riului esundând, să facă din țera întregă un pământ bogat roditor. Piatra fundamentală a zăgazului a pus-o nu de mult prințul de Connaught. Lucrarea uriașă se edifică din piatră de granit; lungimea ei va fi de 2 chlm., lățimea de 70 picioare și înălțimea de 40 picioare. Ea va trebui sfirșită în timp de 5 ani și dimpreună cu canalurile și conducăturile de apă, va costa 5,000,000 funți sterlingi.

Opera acosta uriașă, care va fi mândria Englesilor, va înfrânge apele violente ale Nilului și împărțindu-le uniform, va face din Egipt o adevărată grădină fărmecătoare. În dosul zăgazului se va forma un lac colosal, mai mare de trei-ori ca de pildă lacul de Geneva, și apa căruia va pute să fiă împărțită meșteșugit pe un teritoriu de 2500 chlm. pătrați. Lordul *Cromer* a făcut deja socotela, că ce folose pôte trage Anglia din Egipt pe urma acestor inovațiuni. După socotela lui, bogăția Egiptului va cresce cu cel puțin 3 milioane funți sterlingi la an, și în visteria statului engles va intra anual un venit curat de 378,000 funți sterlingi.

Afară de acosta Anglia pôte să câștige foarte mult din vândarea de pământ făcut astfel fructifer cel puțin 1 milion funți sterlingi. Pe calea acosta Angliei i-se reintorc cheltuelile esorbitante, ce ea le face în Egipt și Sudan.

La acosta se mai adauge, că după

răsboi, încependu-se opera civilizațiunii, ținuturile nelocuite se vor impopula și în țara întregă se va deștepta o nouă viață, viața englesă. Pôte că are dreptate o fôie englesă, care ține, că cestiunea Egiptului nu vor rezolva o soldații, ci inginerii.

Mulțămîță publică.

Cu ocaziunea ședinței publice a societăților de lectură dela gimnaziul gr. or. român și școla comercială superiără din loc au încurs oferte dela Dômnene și Domnii:

D-na G. de Iechim 5 fl. Internatul Reuniunii femeilor române 5 fl. Vasile Voina 3 fl. Ioan I. Burduioiu 3 fl.

Virgil Onițiu, Elena I. Săbădeanu, Dumitru Lupan, Dr. Iosif Blaga, Dr. George I. Ciurcu, Ioan Ciurcu, Ioan Săbădeanu, Dionisie Făgărășan, Aurel Ciortea și G. I. Pop câte 2 fi.

D-na M. Frank, N. Petra Petrescu, Miți - Zoița - Valerica, Iosif Pușoiariu, D-na Stănescu și familia Iarca câte 1 fl. 50 cr

Dr. Aurel Mureșianu, Vasile Literat, N. Chiffa câte 1 fl. 20 cr George Vătășan, Timotei Popovici, Eudifta Vătășan, Dr. David, Florea Preșmerean, Nic. Fizeșan, Petru Ciorogar, I. Furnică, X. Y., Dogar (Herman), I. Morariu, Iosif Moldovan, Maria Voicu, Dumitru Pop, Elena Puiu, P. Platoș, D-șorele Stănescu, I. Măzgréan, Maria Băulescu, I. Brenciu, Dr. I. Bunea, N. Bogdan, I. Petric I. Priscu, Lazar Nastasi, Georg. Chelariu, Dr. O. Lacea, Petru Roșca, Axente Banciu, V. Goldiș, D-șorele Muntean, Vas. Baboiu, I. Lupan, N. Bărsan, I. Aron, A. Glodariu, D-șora Săvoiu, X (M), I. Avrigean, Elena Mocan, Reveica Pascu, N. Căpățină N. Eremia, D. Furnică, D-ra Jeni S., N. Chira și Jeni Sfetea câte 1 fl. Hermina Moldovan 80 cr.

N. Bădițoiu, G. Zaviot, N. Oncean, D-na Panțu, Carolina Nicolau, Mih. Gallu și I. Țiței câte 60 cr.

Par. Haller, Elena Munteanu, Spudercă, D-na Perșinariu, M. Juvelca, D-na Socol, D-na Leményi, E. Lacea N. N., Eleftera Stinghe, Axentie Severu, N. N., Elena Răsnovean. Paras. Vlaicu, Eufrosina Axentie, Aneta Grozea, I. Panțu, D-na Popoviciu, I. Lacea, H. Russu, N. Birea, N. N., D-șora E. Bogdan, D-na M. Bogdan, Alexandrina Dogariu, G. Voina, D. Jaliu, D-na Dariu, I. Jiga St. Barbuceanu, N. N., M. Bogdan, P., D. Bada, I. Preșmereanu, D-șora Vagner. Eugenia Vagner, D-na A. Bărsan, D-na Jurak, Carl Jurak, Ioan Ieremie, G. Navrea, G. Gal, I. Coliban și Elena Arerta câte 50 cr.

D-na Schrekel, Cand. Mușlea N. N., M. Sterian, Ieont. Savu, C. Pitiș, V. Meșotă și Fl. Șoneriu câte 40 cr.

N. N., Paras. Peligrad, I. Bratu, N. Balea, I. Șonel, Mar. Gallu, N. N., C. Voicu și Nic. Pilția câte 30 cr. Nic. Cioflec 25 cr.

G. Cristolovean, D-na I. Pop, An. Blaga, I. Grădinar, And. Fătulețiu și D-na Chiffa câte 20 cr.

Dela elevi 4 fl. 20 cr.

Suma 137 fl. și 25 cr. Aducem cea mai viuă mulțămîță în numele societăților marinimoșilor contribuenți.

Subtrăgându-se spesele de 42 fl, au rămas 95.25 fl. din cari 50 fl. s'au dat pentru „masa studenților” er restul de 45.25 fl. s'a împărțit între cele două societăți de lectură.

Brașov, 8 Februarie n. 1899.

A. Bărsanu, Nicolau Puican, profesor; cond. soc. profesor, preș. soc. de școlei com. lectură dela gimn.

ULTIME SCIRI.

București, 9 (21) Februarie. Generalul Barozzi, șeful statului major general, a plecat la Paris, ca să asiste la înmormântarea lui Felix Faure, în calitate de trimis extraordinar special al Majestății Sale Regelui Carol.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.		Cursul pieței Brașov.	
Din 21 Februarie 1899.		Din 22 Februarie 1899.	
Renta ung. de aur 4%	119.95	Banenota rom. Cump.	9.47 Vënd. 9.49
Renta de corone ung. 4%	97.85	Argint român. Cump.	9.40 Vënd. 9.44
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.45	Napoleond'ori. Cump.	9.52 Vënd. 9.54
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.10	Galbeni Cump.	5.60 Vënd. 5.65
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.25	Ruble Rusesci Cump.	126.— Vënd. 127.—
Bonuri rurale ungare 4%	96.75	Mărci germane Cump.	58.70 Vënd. 58.80
Bonuri rurale croate-slavone	96.60	Lire turcesci Cump.	10.70 Vënd. —.—
Impr. ung. cu premii	162.—	Seris. fonc. Albina 5%	101.— Vënd. 102.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	140.50		
Renta de argint austr.	101.40		
Renta de hârtie austr.	101.05		
Renta de aur austr.	120.35		
Losuri din 1860.	140.60		
Acții de-ale Băncii austro-ungară	923.—		
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	399.—		
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	368.25		
Napoleondori	9 55 1/2		
Mărci imperiale germane	58.97 1/2		
London vista	120.40		
Paris vista	47.77 1/2		
Rente de corone austr. 4%	101.70		
Note italiene	44.40		

„CRIȘANA“, societate de economii și credit în BRAD.

Contul Bilanțului. — Mérleg-számla.

ACTIVE. — VAGYON.		PASIVE. — TEHER.			
fl.	gr.	fl.	gr.		
Cassa în numărar. — Készpénz.	11152	27	Capital social. — Részvénytőke.	23150	—
Cambii escomptate. — Leszámitolt váltók.	236632	61	Depuneri spre fructificare. — Takarékbetétek.	231272	52
Imprumuturi pe obligațiuni. — Kötvény-kölcsön	40828	82	Cambii reescomptate. — Viszleszámitolt váltók.	13738	50
Imprumut hipotecar. — Jelzálog-kölcsön.	11568	45	Dividende neridicate. — Fel nem vett osztalék.	138	—
Mobilier. — Felszerelés. fl. 505.35 cr.			Fondul de rezervă. — Tartalék-alap.	21600	—
după amort. de 10% — 10% tör-			Interese anticipate. — Átmeneti kamatok.	4687	77
lesztés után. fl. 50.54 cr.	454	81	Transport din 1897 fl. 2009.92 cr.		
Interese de reescompt anticipate. — Előleges visz-			Profit din 1898. — Tiszta nyereség. fl. 8828.04 cr.	10837	96
leszámitolási kamatok.	172	09			
Interese restante. — Hátralékos kamatok.	4465	70			
Anticipațiuni. — Előlegek.	150	—			
	305424	75		305421	75

Brad, la 31 Decembrie 1898.

Vasiliu Damian m. p., Ioan Rusu m. p., Stefan Albu m. p., Petru Rimbaș m. p., Dr. Pavel Oprisa m. p.,
 director. cassar. controlor. comptabil. membru în dir.

Aron Fejer m. p., George Bogdan m. p., Nicolae Obedeu m. p., Vasile Boneu m. p., Ioan Stanciu m. p.,
 membru în dir. membru în dir. membru în dir. membru în dir. membru în dir.

Toma Oțel m. p., George Impérat m. p., Ioan Roman m. p., Ioan Câmpian m. p., Ioan Cutean m. p.,
 membru în dir. membru în dir. membru în dir. membru în dir. membru în dir.

Subsemnata comisiune de supraveghiere am examinat contul bilanțului și confrontându-l cu registrele principale și auxiliare, l'am găsit în consonanță și exact.

Alólirt felügyelő bizottság a mérleg-számlát megvizsgálta és összehasonlítván azt a fő- és segédkönyvekkel, megegyezőnek és helyesnek találta.

Brad, la 2 Februarie 1899.

Teodor Pop m. p. Petru Gligor m. p. Simeon Băcillă m. p.

Contul profitului și al perderilor. — Nyereség- és veszteség-számla.

EȘITE. — KIADÁSOK.		ÎNTRATE. — BEVÉTELEK.			
fl.	gr.	fl.	gr.		
Interese de depuneri. — Betéti kamatok.	12204	80	Interese. — Kamatok.	23519	11
Interese de reescompt. — Viszleszámitolási kamatok.	1869	57	Provisiune	4366	—
Salarii. — Fizetések.	2950	—	Diverse	2380	71
Chirie. — Lakbér.	200	—	Profit transpus din 1897	2009	92
Competințe de timbru. — Bélyegilleték.	35	76			
Spese diverse. — Különféle kiadások.	637	44			
Marce de presentă. — Jelenléti dijak.	722	—			
Amortisațiune de mobilier. — Felszerelési törlesztés	50	54			
Contribuțiune erarială. — Kincstári adó fl. 1236.74 cr.					
Contribuțiune comunală. — Községi adó fl. 310.45 cr.					
Contribuțiune de 10% la depuneri.					
Betétek utáni adó 10% fl. 1220.48 cr.	2767	67			
Profit transpus din 1897 fl. 2009.92 cr.					
Profit net fl. 8828.04 cr.	10837	96			
	32275	74		32275	74

Brad, la 31 Decembrie 1898.

Vasiliu Damian m. p., Ioan Rusu m. p., Stefan Albu m. p., Petru Rimbaș m. p., Dr. Pavel Oprisa m. p.,
 director. cassar. controlor. comptabil. membru în dir.

Aron Fejer m. p., George Bogdan m. p., Nicolae Obedeu m. p., Vasile Boneu m. p., Ioan Stanciu m. p.,
 membru în dir. membru în dir. membru în dir. membru în dir. membru în dir.

Toma Oțel m. p., George Impérat m. p., Ioan Roman m. p., Ioan Câmpian m. p., Ioan Cutean m. p.,
 membru în dir. membru în dir. membru în dir. membru în dir. membru în dir.

Subsemnata comisiune de supraveghiere am examinat conturile profitului și perderilor și confrontându-le cu registrele principale și auxiliare le am găsit în consonanță și exacte.

Alólirt felügyelő bizottság a nyereség- és veszteség számlát megvizsgálta és összehasonlítván azt a fő- és mellékkönyvekkel, megegyezőnek és helyesnek találta.

Brad, la 2 Februarie 1899.

Teodor Pop m. p. Petru Gligor m. p. Simeon Băcillă m. p.

ANUNCIURI
(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscripției
 administrațiunii. în cazul ne-

blicării unui ananțiu mai mult
 de odată se face scădemânt,
 care cresce cu cât publicarea
 se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

„Gazeta Transilvaniei“
 cu numărul à 5 cr. se vinde
 la librăria Nic. I. Ciurcu și
 la Eremias Nepoții.

Vocea poporului
 e vocea
 lui Dumnezeu!

La tragerea de ađi a
 loteriei de cl. ung.
 a cădut pe losul

Nr. 96,229,

cumpărat din
 colectura principală
 a casei de bancă

IACOB L. ADLER și Fatele,
Brașov,

cel mai mare câștig de

100,000
Coróne.

Asemenea a cădut și pe
Nr. 68,311
 câștigul principal de
5000 Coróne.

Cine voesce decı a-și
 asigura norocul material,
 trebuie să-l caute numai
 la casa de bancă

IACOB L. ADLER și Fratele,
BRAȘOV.

O întâmplare norocósă
 a sorței a voit și de astă-
 dată, ca câștigătorii să
 fiă din populațiunea mai
 sêracă a acestui oraș.

Trăiască
„Fortuna!“